

Verslag

ICO Aardwarmte
Vergadering 6 - 2020

Datum overleg: 10 november 2020
Tijd: 15.30 – 17.30 uur

Locatie: MS Teams

Aan: ICO-leden en toehoorders (Provincie Utrecht, U16 en gemeente Amersfoort)

1. Welkom en vaststellen agenda:

Geen aanvullingen op de agenda

2. Verslag vorige vergadering 22 september 2020

Geen opmerkingen

3. Actualiteit

a. Rondje langs toehoorders

Provincie Utrecht: voortgang onderzoek Panterra Geoconsultants

Van de vijf overgebleven locaties uit de haalbaarheidsstudie van LEAN zijn de locaties Symfonielaan (N6) en Galecopperwetering/A12 (N2) afgefallen. Voor de overige drie locaties wordt nader onderzoek verricht naar de ecologie en de mogelijke effecten van boringen op de trambaan en de tramremise (bevingen).

In april/mei 2021 heeft gemeente Nieuwegein het afwegingskader klaar voor de locatiekeuze. Dit past niet goed in de planning omdat project samenhangt met subsidies. Om die reden wordt met RVO verkend of uitstel van de HER-subsidie mogelijk is.

U16: voortgang trechtering locatiekeuze LEAN

Afvallen van twee locaties N2 en N6 is consequentie van verdiepingsslag (geluid, veiligheid, natuur en boorcomplexiteit). Nadere trechtering wordt nu door WBU ingevuld en later weer besproken met gemeente Nieuwegein, gemeente Utrecht en provincie Utrecht.

b. ICO-advies op haalbaarheidsstudie LEAN

Na uitbrengen van het ICO-advies is het stil gebleven vanuit de gemeente Nieuwegein. Actie: secretaris neemt contact op met procesregisseur om status van behandeling van het ICO-advies op te vragen.

Voorzitter en secretaris hebben samen en individueel in de afgelopen 2 maanden 4 keer contact gehad met de BAN-groep. Insteek van die gesprekken is steeds geweest om een nadere toelichting te geven op het ICO-advies. Discussie komt niet echt tot een eind en levert geen nieuwe argumenten op. Conclusie is dat de BAN-groep het op meerdere punten oneens is met het advies en met de opstelling en handelen van ICO Aardwarmte.

Paar maal is de onafhankelijkheid in twijfel getrokken. De BAN-groep en ICO Aardwarmte hebben steeds dezelfde argumenten uitgewisseld (per e-mail) en ICO Aardwarmte heeft daarbij steeds de BAN-groep uitgenodigd voor een gesprek.

4. Amersfoort

Voor Amersfoort en omgeving zijn op 10 september door het ministerie van EZK twee opsporingsvergunningen afgegeven (Eemland en Amersfoort) zie <https://ico-aardwarmte.nl/informatie-over-aardwarmte/locaties/> voor informatie van locaties.

a. Toelichting door gemeente Amersfoort op huidige status

Resultaten van EBN SCAN-onderzoek lijn 4 zijn opgeleverd. Fugro heeft de data in opdracht van gemeente Amersfoort geanalyseerd. Zie <https://www.amersfoort.nl/project/onderzoek-in-de-ondergrond-naar-aardwarmte.htm>. Conclusie is dat er twee interessante reservoirs zijn (Vlieland 1km, Rotliegend 2 km).

Binnen opsporingsvergunning Eemland onderzoekt Larderel de mogelijkheden voor ultradiepe geothermie op 7 km diepte in de Dinantien formatie (elektriciteit en warmte). Binnen opsporingsvergunning Amersfoort wil Tulip Energy de mogelijkheden van geothermie onderzoeken in de Rotliegend formatie (warmte).

Amersfoort heeft contact gezocht met vergunninghouders Larderel en Tulip Energy. Tulip gaat dit pas in april 2021 oppakken omdat er nog geen warmtenet is. En Amersfoort heeft geen subsidie ontvangen uit Programma Aardgasvrije Wijken. Larderel heeft geen behoefte aan gesprek met gemeente. Ze zijn nog niet bezig met afnamecontracten of aanleg infrastructuur

b. Bespreken welke rol ICO Aardwarmte in deze fase kan vervullen

Relevante punten uit de discussie:

- Initiatief ligt nu bij vergunninghouders. Bij omgevingsvergunning heeft gemeente weer een formele rol.
- Nu bewust zijn dat, voordat de omgevingsvergunning aangevraagd wordt, er al veel kan gebeuren. Zie situatie in Nieuwegein.
- ICO Aardwarmte kan verkennen of een gesprek met Larderel in deze fase nuttig is. Geeft de mogelijkheid om ICO Aardwarmte onder de aandacht te brengen en tevens om een eerste beeld te vormen van de voorgenomen plannen.
- ICO Aardwarmte kan ook adviseren om koppeling te maken met ambities op gemeentelijk niveau. Daarbij is het goed om de tijdslijn en realistische plannen te beoordelen en te verbinden met de ambities in de RESsen en andere gemeenten.
- In relatie tot Tulip Energy lijkt april 2021 een juiste timing voor betrokkenheid van ICO Aardwarmte.
- Locatiekeuze in Nieuwegein heeft lang geduurd. ICO Aardwarmte kan helpen om dat proces te stroomlijnen.

Conclusie: Eerst zicht krijgen op proces en tijdsplan en dan volgende vergadering weer bespreken en besluiten over rol ICO Aardwarmte.

5. Kennis/informatiefunctie

a. Bespreken rol ICO Aardwarmte i.r.t. grondwater

Vorige vergadering is overzicht geboden over wat speelt en relevant is m.b.t. grondwater. Conclusie is dat we per casus bekijken wat ICO doet. Eén puntje blijven liggen over ontsluiten van beschikbare informatie op de ICO-website.

Actie: lijst opstellen van relevante informatie om te ontsluiten op de ICO-website. Wel zorgen dat ICO Aardwarmte afstand neemt van de bron en dat verantwoordelijkheid blijft liggen bij de bron.

b. Start discussie over aardwarmte en natuur/landschap en rol ICO Aardwarmte

Aan de hand van een gespreksnotitie en een korte toelichting daarop in de vergadering wordt gediscussieerd over het onderwerp. Relevante punten als input voor de discussie:

- Natuurorganisaties (groot en klein) zijn niet betrokken of bezig met geothermie. Er is dus ook nog niet nagedacht over risico's. Er worden bij bestaande initiatieven wel natuurtoetsen gedaan.
- Uit gesprekken opgehaald dat het volgende relevant is:
 - o Goede monitoring van lange-termijn effecten op de natuurwaarde
 - o Bij ontwerp al nadenken over een plus op de lokale natuurwaarden vanuit de exploitatie
 - o Utrecht heeft veel mooie gebieden, maar geen robuuste natuur.
- Voorstel voor rol ICO Aardwarmte: informatie verstrekken, risico's onder aandacht brengen van exploitanten, bijvoorbeeld via een factsheet. Voorstel rol Provincie: zorgen dat groene organisaties op goede manier en goede moment aanhaken.

Relevante punten uit de discussie:

- Geothermie ontwikkelt zich vanuit de tuinbouw naar stedelijke omgeving. Desondanks is aandacht voor natuur/landschap relevant omdat enerzijds in de provincie Utrecht natuur en stad dicht bij elkaar liggen en anderzijds opsporingsvergunningen voor ultradiepe geothermie ook betrekking hebben op natuurgebieden.
- Er is een duidelijke relatie tussen grondwater en natuur.
- Factsheet zou vooral moeten gaan over effecten van geothermie op natuur en landschap. Natuurorganisaties hebben een informatieachterstand en weten niet goed wat er komt kijken bij geothermie. Bijvoorbeeld dat er een warmtenet moet komen. Dat heeft direct effect op de bodemkwaliteit en de ecologie.
- Uitwerken van hand-aan-de-kraan principe: zorg aan de voorkant dat je al maatregelen hebt bedacht voor calamiteiten/risico's i.r.t. natuur.
- Per casus bekijken wat rol van ICO Aardwarmte kan zijn. In uitwerking van notitie systematisch kijken naar analyse van Witteveen + Bos en de drie fasen daarin.
- ICO Aardwarmte zou op hoofdlijnen kunnen aangeven wat er bij geothermie komt kijken zodat deze natuurorganisaties zich bewust zijn van effecten op natuur. Gespreksnotitie biedt daar een goede basis voor.
- In overweging nemen om een gesprek te organiseren om kennis te maken met geothermie en de verschillende fasen.
- Worden natuurorganisaties goed geïnformeerd door de provincie? **Actie:** Volgende keer deze vraag scherper uitwerken en dan voorleggen aan provincie.

Conclusie:

- ICO Aardwarmte besteedt aandacht aan natuurwaarden als dat zich voordoet (casusgericht).

- Om vraggestuurd te werken wordt specifiek uitgevraagd bij natuurorganisaties waar precies behoefte aan is. Hiertoe wordt de gespreksnotitie voorgelegd aan het Oostbroekoverleg.
- Insteek is om de notitie zodanig uit te werken dat er compact informatie wordt ontsloten waar de natuurorganisaties zelf mee verder kunnen en waarmee zij entree hebben tot publieke debat.

c. Lessons learnt Nieuwegein

Het stuk heeft een goede verbeter slag gekregen en is nu stuk bondiger en beter te lezen. Het stuk is nog niet *snappy* genoeg. Geconcludeerd wordt dat kennis van de casus nodig is om deze laatste slag te maken.

Actie: Eén van de ICO-leden past de notitie aan, zodat het besproken kan worden in de volgende vergadering.

6. Algemene zaken

a. Vergaderschema 2021

Is akkoord. De afspraken worden in de agenda's gezet.

b. Verslaglegging activiteiten 2020 en publiek jaarverslag 2020

Conform de subsidiebeschikking legt ICO Aardwarmte met een activiteitenverslag en een publiek jaarverslag verantwoording af over de uitvoering in 2020.

Naar aanleiding hiervan wordt door de voorzitter aangegeven dat het nuttig is om zelfreflectie toe te passen op het functioneren van ICO Aardwarmte. Mede ook naar aanleiding van de analytische en academische typering in dit interview: <https://www.energie-u.nl/over-ons/interviews/energie-u-op-de-koffie-bijwarmtebron>.

Zelfreflectie: we hebben in publiek debat nog niet een bevredigende en effectieve interactie bereikt. Goed om hier in volgende vergadering bij stil te staan.

Input voor discussie in volgende vergadering:

- Bedenken of we ons echt in publiek willen mengen.
- Procesregisseur van de gemeente Nieuwegein uitnodigen.
- Kennis en ervaring van ICO-leden benutten.
- Publieke interactie en aanpak daarvan hangt af van in welke fase een ontwikkeling zit.
- Ervaring die ICO Aardwarmte dit jaar heeft opgedaan met publiek is vooral gebaseerd op de casus in Nieuwegein. De ICO-adviezen en bilaterale contacten met betrokken actoren heeft positief effect gehad op de inrichting van het publieke debat.
- Verdeling van lasten en lusten: wat merken bewoners nu van de businesscase? Dat lijkt beperkt te zijn en tevens zijn er geen keuzeopties (vaste warmtetarieven en geen keuze voor warmteleverancier).

7. Rondvraag

Geen vragen

8. Sluiting

Volgende vergadering: di 15 december 2020 - 15.30-17.30 uur in MS Teams